

Sprawozdanie z działalności Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie w roku 2022

Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie w 2022 r. kierowane było przez Dyrektora dr. hab. Marcina Majewskiego. Praca merytoryczna i administracyjna placówki rozłożona była na następujące działy:

- **Dział Archeologii**, w którym zatrudnionych było sześć osób: mgr Karolina Stań (kierownik), kustosz mgr Mateusz Szeremeta, mgr Iwona Wojciechowska, zaś w pracowni konserwacji pracowały mgr Lidia Piotrowska-Cześnik, mgr Kamila Sturm i mgr Patrycja Walaszczyk;
- **Dział Historii i Badań nad Społecznością Lokalną**, w którym zatrudnione były cztery osoby: kustosz dr Monika Ogiewa-Sejnota (p.o. kierownika), mgr Marta Bierca, mgr Małgorzata Gryciuk i kustosz mgr Piotr Tarnawski;
- **Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji**, w którym zatrudnionych było pięć osób: kustosz mgr Joanna Fijałkowska (kierownik), kustosz mgr Przemysław Antczak, lic. Marcin Burdziej, kustosz mgr Patrycja Jakubiak, mgr Karolina Rembas. Ponadto, działania edukacyjne związane z „Urodzinami w Bastei” prowadziła Aleksandra Oleksiuk;
- **Dział Dokumentacji Zabytków**, w którym zatrudnione były dwie osoby: mgr Mirosław Opęchowski (kierownik) i kustosz mgr Andrzej Bierca;
- **Biblioteka**, prowadzona przez mgr Agnieszkę Matwiejczuk;
- **Dział Administracyjno-Gospodarczy**, w którym zatrudnionych było osiem osób: mgr Agnieszka Motyl (kierownik), mgr Małgorzata Abramczyk, Adela Beskiewicz, Piotr Kwaśniak, Izabela Majka, Irena Maciejewska, Urszula Mikuła, Maria Niedźwiedź, Renata Redo;
- **Dział Księgowości** prowadzony przez Główną Księgową mgr Gabrielę Sinkiewicz.

Wystawy

W roku sprawozdawczym prezentowane były trzy wystawy stałe oraz dwie wystawy czasowe:

- *Między pamięcią, polityką i wojną. Pomniki i upamiętnienia w Stargardzie na przestrzeni wieków* (autor scenariusza i kurator: A. Bierca);
- *Ecclesia Sanctae Mariae. 730 lat kościoła Mariackiego w Stargardzie* (autor scenariusza i kurator: P. Tarnawski) (ryc. 1);

Ryc. 1. Wernisaż wystawy czasowej pt. „Ecclesia Sanctae Mariae. 730 lat kościoła Mariackiego w Stargardzie”, 19 sierpnia 2022 r. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

MAH przygotowało również wystawę plenerową:

- *Starogród i jego miejsca* (autor: P. Tarnawski).

W 2022 r. MAH odwiedziły 14 843 osoby: 5832 osoby gmach główny i 9011 osób Basteję.

Muzealia

W 2022 r. zbiory MAH powiększyły się o 824 muzealia, z czego 770 obiektów stanowiły zakupy. W omawianym roku Archiwum Pamięci Świadków i Świadczeń Historii wzbogaciło się o 1 jednostkę archiwalną. Biblioteka MAH pozyskała 40 pozycji drogą zakupu, zaś w drodze wymiany w księgach inwentarzowych zapisano 118 pozycji. W darach Biblioteka otrzymała 458 publikacji.

Działalność edukacyjna

W roku sprawozdawczym odbyły się następujące zajęcia edukacyjne:

- lekcje muzealne w obiektach MAH – 295 zajęć (w ramach 30 bloków tematycznych) – 6503 osoby (ryc. 20–21);
- *Lekcje na wymiar z dostawą do szkoły* – 7 zajęć – 131 osób;
- zajęcia wakacyjne i feryjne – 69 zajęć – 1048 osób;

- urodziny w Bastei – 41 przyjęć – 417 osób;
- escape room – 23 gry – 113 osób;
- gry miejskie/imprezy: gra miejska *Morderstwo na Starym Mieście* (zlecenie na integrację pracowników we współpracy z firmą ESC – 66 osób), rajd na orientację *Spacerem po Starogrodzie* oraz warsztaty *Skrzynia opowieści* (z okazji Dnia Pionierów Stargardu – 26 osób), zwiedzanie Bastei po ciemku z okazji Halloween (25 osób), *IV Quiz Gryfa* (24 osoby), *Tajemnicza Noc Muzeów* (1845 osób), *Balonowy Dzień Dziecka* oraz *Piknik Naukowy* (organizowane przez Stargardzkie Centrum Nauki Filary – przez stoisko MAH przeszło ok. 500 osób), Europejskie Dni Dziedzictwa (107 osób).

Łącznie przeprowadzono 441 jednostek zajęć, w których uczestniczyło 10805 osób.

W 2022 r. MAH nadal budowało i utrzymywało pozycję marki przez działania w mediach społecznościowych w internecie. Na koniec roku profil [Facebook.com/Muzeum-Stargard](https://www.facebook.com/Muzeum-Stargard) zebrał 4096 fanów, a profil [Instagram.com/mahart](https://www.instagram.com/mahart) – 1003 obserwujących, zaś kanał na Youtube zebrał 357 subskrypcji.

Nadzory i badania archeologiczne

Od stycznia do połowy maja Dział Archeologii prowadził nadzór archeologiczny w związku z modernizacją boisk szkolnych przy II Liceum Ogólnokształcącym im. C.K. Norwida w Stargardzie. W lipcu i październiku MAH współpracowało

Ryc. 2. Zarejestrowana podłoga ceglana piwnicy kamienicy odkrytej w trakcie prac przy II LO w Stargardzie.
Fot. K. Stań, MAH w Stargardzie

w ramach porozumienia przy pracach porządkowych i inwentaryzacyjnych prowadzonych w kryptach kościoła w Koszewie, gm. Stargard z Katedrą Archeologii Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Od sierpnia do października pracownicy Działu współpracowali w ramach umowy w badaniach archeologicznych prowadzonych na Rynku im. Jana Pawła II w Myśliborzu z Muzeum Pojezierza Myśliborskiego. We wrześniu MAH współpracowało w ramach porozumienia przy badaniach archeologicznych prowadzonych w Krzywnicy, gm. Stara Dąbrowa z Fundacją „Relicta” z Poznania.

W 2022 r. przeprowadzono 22 interwencyjne badania archeologiczne na terenie: Kobylanki, Stargardu, Widuchowej oraz gmin: Drawno, Goleniów, Kobylanka, Nowogard, Stargard i Suchań (ryc. 2–3).

Ryc. 3. Ściana fundamentowa plebanii NMP Królowej Świata w Stargardzie odkryta w trakcie prac związanych z odwodnieniem. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

W omawianym roku sporządzono 30 programów na badania archeologiczne oraz przygotowano 6 wniosków o wydanie zakresu i rodzaju niezbędnych badań archeologicznych.

Konserwacja

Pracownia Konserwacji prowadziła prace konserwatorskie zabytków archeologicznych pozyskanych za sprawą badań archeologicznych w poprzednich latach przez

Ryc. 4. Mały grapen brązowy zakupiony do zbiorów muzeum w 2022 r. Stan przed konserwacją z widoczną patyną wtórną w kolorze zielonkawo-turkusowym, potocznie nazywaną grynszpanem. Fot. L. Piotrowska-Cześniak, MAH w Stargardzie

Ryc. 5. Mały grapen brązowy zakupiony do zbiorów muzeum w 2022 r. Stan po konserwacji przeprowadzonej jesienią 2022 r. Fot. L. Piotrowska-Cześniak, MAH w Stargardzie

pracowników MAH w Stargardzie (208 szt. zabytków metalowych i ceramicznych). Konserwacji lub rekonserwacji poddano obiekty prezentowane na wystawie w Bastei. Sporządzono 4 opinie konserwatorskie obiektów wypożyczonych na wystawy czasowe do Muzeum Historyczno-Etnograficznego w Chojnicach (48 szt.), Muzeum Regionalnego w Szczecinku (6 szt.) i Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie (26 szt.). Wykonano dokumentację fotograficzną ok. 100 zabytków. Prowadzono bieżącą dokumentację opisową w formie tabeli w arkuszu kalkulacyjnym, wpisując nr inw. zabytków, materiał zabytków, zastosowane metody i środki chem. do oczyszczenia, preparaty i środki chem. oraz ich stężenia do zahamowania korozji oraz zabezpieczenia powierzchni do w/w ok. 100 szt. zabytków (ryc. 4–5). Obiekty konserwowane od połowy czerwca 2022 r. pochodziły głównie z wykopalisk prowadzonych w 2021 r. w miejscowości Skrzany, gm.

Ryc. 6. Grapen pochodzący z wykopalisk prowadzonych w 2021 r. w Skrzanach, gm. Dolice, powiat stargardzki, datowany na rok ok. 1300. Stan przed konserwacją z grubymi rdzawymi nawarstwieniami korozji i stan po przeprowadzeniu konserwacji w 2022 r. Fot. L. Piotrowska-Cześniak, MAH w Stargardzie

Ryc. 7. Podkowa żelazna średniowieczna pochodząca z wykopalisk prowadzonych w 2021 r. w Skrzanach, gm. Dolice, powiat stargardzki. Stan przed konserwacją. Fot. L. Piotrowska-Cześniak, MAH w Stargardzie

Ryc. 8. Podkowa żelazna średniowieczna pochodząca z wykopalisk prowadzonych w 2021 r. w Skrzanach, gm. Dolice, powiat stargardzki. Stan po konserwacji przeprowadzonej w 2022r. Fot. L. Piotrowska-Cześniak, MAH w Stargardzie

Dolice, powiat stargardzki (głównie zabytki żelazne – 100 szt. – i dwa naczynia brązowe typu grapen datowane na ok. 1300 r.) (ryc. 6–8). Przyjęto do konserwacji materiały żelazne z wykopalisk w sezonie letnim w 2022 r. na Rynku w Myśliborzu od Muzeum Pojezierza Myśliborskiego. Dokonano wstępnej selekcji materiału pod kątem ustalenia zakresu prac konserwatorskich (grudzień 2022 r.) ok. 130 szt. zabytków.

Ochrona zabytków

W związku z realizacją umowy z Gminą Miasto Stargard, dotyczącej działań związanych z ochroną i zarządzaniem substancją zabytkową miasta oraz prowadzenia spraw związanych z miejscami pamięci na terenie miasta, wykonano następujące prace:

- miejski mur obronny przy ul. Kasztelańskiej – z uwagi na katastrofalny stan części licowa muru od strony polnej (na odcinku przy Bramie Wałowej) uległa zawaleniu. Teren został zabezpieczony drewnianym ogrodzeniem do czasu podjęcia prac konserwatorskich;
- miejski mur obronny przy ul. Basztowej w pobliżu arsenału – z uwagi na katastrofalny stan z zagrożeniem życia ludzkiego zabezpieczono kratą otwór przejścia dla pieszych, a siatką stalową szczelinę w murze. Przedłużono i uzupełniono stalowe balustrady ograniczając dostęp do obiektu;

Ryc. 9. Wnętrze Baszty Tkaczy/Lodowej, wg stanu z 22 października 2022 r. Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

- Baszta Tkaczy – przeprowadzono roboty budowlane i prace porządkowe, w tym: zabezpieczenie przed ptakami otworów strzelniczych i wejściowych na tarasy baszty, oczyszczono pomieszczenia i drabiny komunikacyjne (ryc. 9);
- Krzyż Pojednania (dawniej: Krzyż Pokutny) – przeprowadzono kompleksowe prace konserwatorskie, zamontowano tablicę informacyjną dla turystów w językach: polskim, angielskim i niemieckim (ryc. 10);

Ryc. 10. Odrestaurowany Krzyż Pojednania, wg stanu z 26 czerwca 2022 r. Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

- przedbramie Bramy Świętojańskiej – zlecono opracowanie karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa dla tego obiektu, która stała się podstawą wpisania do rejestru zabytków;
- pomnik upamiętniający mieszkańców Kluczewa poległych w czasie I wojny światowej – na terenie przykościelnego cmentarza zaaranżowano przedmiotowe upamiętnienie, wydobyto z ziemi i przetransportowano na teren cmentarza centralny głąz pomnika oraz opracowano tablicę informacyjną (ryc. 11);
- przeprowadzono kontrolę instalacji elektrycznych i odgromowych, opracowano instrukcję ppoż. dla Bramy Pyrzyckiej;
- przeprowadzono kontrolę roczną obiektów budowlanych wchodzących w skład miejskich obwarowań Stargardu, co zostało potwierdzone protokołami i wpisami do ksiąg budowlanych zarządzanych przez MAH.

Ryc. 11. Upamiętnienie poległych w I wojnie światowej mieszkańców wsi Klützow (obecnie dzielnica Stargard Kluczewo) odtworzone staraniem MAH w Stargardzie na terenie nieczynnego cmentarza przy kościele pw. Świętego Krzyża w Stargardzie Kluczewie, wg stanu z 30 grudnia 2022 r. Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

Działalność wydawnicza

Wydawnictwo Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie wydało następujące publikacje:

- Antczak P., Darowna M., *Pomnik historii, czyli gdzie?*, Stargard 2022.
- Ogiewa-Sejnota M., *Kartografia. Katalog zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie*, Stargard 2022 (ryc. 12).
- Tarnawski P., *Stargard roku 1900 oczami Otto Zucka. Część 2: Obiekty Sakralne*, Stargard 2022 [on-line].
- Wdzięczna B., *Sploty pamięci*, Stargard–Szczecin 2022.

Pozostała działalność merytoryczna

Działy merytoryczne MAH w Stargardzie realizowały zadania statutowe. Obejmowały one oprócz wyżej wymienionych działań:

- opracowywanie zbiorów (w tym w postaci elektronicznych baz danych);
- dokumentacja fotograficzna zabudowy historycznej i zmian w krajobrazie Stargardu i powiatu stargardzkiego;

Ryc. 12. Promocja katalogu zbiorów kartograficznych MAH w Stargardzie autorstwa M. Ogiewy-Sejnoty, który był efektem projektu dofinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 30 grudnia 2022 r. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

- udostępnianie zbiorów osobom fizycznym i instytucjom na potrzeby badawcze, wystawiennicze itp.;
- realizacja kwerend zewnętrznych;
- realizacja kwerend archiwalnych i badań naukowych na potrzeby MAH;
- realizacja wypożyczeń zbiorów (Muzeum Regionalne w Szczecinku, Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie);
- realizacja oferty dla uchodźców z Ukrainy, w tym warsztaty rodzinne, zwiedzanie miasta (P. Antczak);
- wykład okolicznościowy z okazji Narodowego Dnia Zwycięstwa na Międzynarodowym Cmentarzu Wojennym przy ul. Reymonta w Stargardzie (A. Bierca);
- wykład okolicznościowy podczas uroczystości upamiętnienia rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego przy pomniku *Stargardzianie – Ojczyźnie w 100-lecie odzyskania Niepodległości* (A. Bierca);
- referat *Formy upamiętnienia Otto von Bismarcka w Stargardzie* wygłoszony podczas międzynarodowej konferencji *Bismarckowie, Dyskurs(y) o europejskiej rodzinie* w Międzynarodowym Ośrodku Badań Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Szczecińskiego w Kulicach (A. Bierca);

- uczestnictwo w konferencji *Cyfryzacja jako nowoczesna forma ochrony konserwatorskiej* w Kamieniu Pomorskim (A. Bierca);
- przeprowadzenie warsztatów dla uczniów klas mundurowych z II LO w Stargardzie w ramach dwóch projektów realizowanych przez Gminę Miasto Stargard *Prace remontowe grobów wojennych na kwaterze saperów Wojska Polskiego na cmentarzu komunalnym w Stargardzie – Etap I* oraz *Prace konserwatorskie na Międzynarodowym Cmentarzu Wojennym przy ul. Władysława Reymonta w Stargardzie – Etap I* (A. Bierca, P. Tarnawski);
- wystąpienie w programie *Kronika Obraz Dnia* w TVP Szczecin dotyczące wycofania wojsk radzieckich z Polski w 30. rocznicę oficjalnego początku tego procesu (A. Bierca);
- udział w dyskusji *Za 10 dni w Amsterdamie. Plany wojenne Układu Warszawskiego a realia Zimnej Wojny* w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Szczecinie (A. Bierca);
- wygłoszenie referatu *Różne formy edukacji w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Stargardzie* podczas konferencji organizowanej przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli *Region i edukacja. Uczymy lokalnie* (J. Fijałkowska);
- udział w pracach i spotkaniach Komisji Konserwatorskiej w związku z remontem Kolegiaty NMP Królowej Świata w Stargardzie (M. Majewski);
- uczestnictwo w konferencji *Witraże na Pomorzu Zachodnim. Stan i potrzeby badawcze* zorganizowane przez Muzeum Regionalne w Koszalinie (M. Majewski, K. Stań);
- przygotowanie tekstu okolicznościowego *Święto Chrztu Polski* (M. Ogiewa-Sejnota);
- wygłoszenie referatu *Überblick zur Geschichte der Stadt Stargard* podczas sympozjum *Gesellschaft Für Pommersche Geschichte, Altertumskunde Und Kunst E.V.* (M. Ogiewa-Sejnota);
- wygłoszenie referatu *Kościół Mariacki w Stargardzie jako cmentarz i miejsce pamięci miasta na przełomie XVII i XVIII wieku* na XVIII Sesji Centrum w Toruniu pt. *Grób i cmentarz jako przestrzenny zapis społecznych i religijnych zachowań człowieka w średniowieczu i czasach nowożytnych* (M. Ogiewa-Sejnota);
- wygłoszenie referatu *Katalog zabytków powiatu stargardzkiego źródłem poznania regionu* podczas konferencji organizowanej przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli *Region i edukacja. Uczymy lokalnie* (M. Opęchowski);
- udział w konferencji *Marka turystyczna – sieć ekomuzeów* w Barlinku zorganizowanej przez Lokalne Grupy Działania: Stowarzyszenie WIR – Wiejska Inicjatywa Rozwoju i Stowarzyszenie „Lider Pojezierza” (M. Opęchowski);
- oprowadzenie uczestników objazdu *Szlakiem zakonów: Biała gm. Dobrzany, Recz, Bierzwnik, Korytowo gm. Choszczno* (M. Opęchowski);
- oprowadzenie uczestników objazdu *Znasz li swój WIR – Szlakiem historii: Brzesko gm. Pyrzyce, Płońsko gm. Przelewice, Warszyn, Dobropole Pyrzyckie* (M. Opęchowski);

- oprowadzenie uczestników objazdu *Znasz li swój WIR – ciekawe projekty i miejsca na obszarze LGD. Kolegiata NMP, Basteja, Grzędzice, Kunowo, Kobylanka* (M. Opęchowski);
- oprowadzenie po kolegiacie i Bastei uczestników objazdu *Szlakiem zakonów* (M. Opęchowski, M. Ogiewa-Sejnota);
- oprowadzenie uczestników konferencji *Działania służb kryminalnych i prewencyjnych Policji w odzyskiwaniu zabytków sakralnych i archeologicznych [Pezino-10-13. października]* po kolegiacie NMP (M. Opęchowski);
- oprowadzenie uczestników po kolegiacie NMP w ramach pakietu turystycznego *Szlakiem zakonów*, (M. Opęchowski);
- wygłoszenie wykładu okolicznościowego z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Chociwlu (P. Tarnawski);
- wygłoszenie wykładu okolicznościowego z okazji Światowego Dnia Sybiraka (P. Tarnawski);
- przygotowanie tekstu okolicznościowego *Zbrodnia i pamięć* z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej (P. Tarnawski);
- przygotowanie folderu o Baszcie Tkaczy do ulotki towarzyszącej XV Międzynarodowemu Biegowi o „Błękitną Wstęgę” (P. Tarnawski);
- wygłoszenie referatu *Wartość kolekcji rodzinnych na przykładzie daru dla Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie związanego z historią polskiego łucznicwa sportowego* podczas konferencji, organizowanej przez Archiwum Państwowe

Ryc. 13. Konferencja pt. „Archiwa rodzinne i kolekcje prywatne w zasobach zachodniopomorskich instytucji kultury i nauki” organizowana przez Archiwum Państwowe w Szczecinie, 28 września 2022 r.
Fot. A. Cichy, Archiwum Państwowe w Szczecinie

- w Szczecinie, pt. *Archiwa rodzinne i kolekcje prywatne w zasobach zachodniopomorskich instytucji kultury i nauki* (P. Tarnawski) (ryc. 13);
- wygłoszenie wykładu na Uniwersytecie Trzeciego Wieku pt. *Wirtualne zwiedzanie wystawy poświęconej kościołowi Mariackiemu w Stargardzie* (P. Tarnawski);
 - wygłoszenie wykładu o wystawie czasowej dotyczącej kościoła Mariackiego w Stargardzie dla podopiecznych Dziennego Domu Senior + oraz Środowiskowego Domu Samopomocy PCK (P. Tarnawski);
 - organizacja imprez okolicznościowych o charakterze historycznym:
 - Tajemnicza Noc Muzeów – wycieczka tematyczna *Pomnikowe love* – M. Ogiewa-Sejnota, M. Opęchowski oraz trzy konkursy: *Polowanie na duchy w Bastei*, konkurs alchemiczny na wystawie *Aptekarstwo pomorskie i stargardzkie na przestrzeni wieków* oraz tropienie pomników na wystawie *Między pamięcią, polityką i wojną* – J. Fijałkowska, P. Antczak, we współpracy z ZUK prowadził warsztaty ekologiczne w Bastei (ryc. 14);

Ryc. 14. Tajemnicza Noc Muzeów – pokazy i konkurs alchemiczny na wystawie „Aptekarstwo pomorskie i stargardzkie na przestrzeni wieków”. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

- Dzień Pionierów Stargardu – wystawa plenerowa – P. Tarnawski, rajd na orientację *Spacerem po Starogrodzie* – J. Fijałkowska oraz warsztaty dla dzieci *Skrzynia opowieści* – P. Antczak (ryc. 15);
- Dni Stargardu – *IV Quiz Gryfa* – J. Fijałkowska, M. Ogiewa-Sejnota, M. Majewski (ryc. 16);

Ryc. 15. Szukanie swoich pierwszych miejsc w powojennym Stargardzie podczas Dnia Pionierów Stargardu, 12 maja 2022 r. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 16. IV Quiz Gryfa, 19 czerwca 2022 r. Fot. J. Rusnok

- Europejskie Dni Dziedzictwa – udział w wojewódzkiej inauguracji w Dziedzicach gm. Barlinek – A. Bierca, M. Majewski, M. Opęchowski, wycieczka studyjna *Non omnis moriar. Średniowieczne i nowożytne kamienne płyty nagrobne i krzyż pojednania* – M. Opęchowski, spacer historyczny *Stargard A.D.1900 oczyma komisarza policji i autora przewodnika po mieście Otto Zucka. Cz. II. Budowle sakralne* – M. Ogiewa-Sejnota, M. Opęchowski, P. Tarnawski, wykłady: *Kościół Mariacki – stargardzka „katedra”* – M. Opęchowski, *Burmistrzowie, syndycy i żołnierze...*, czyli opowieści o pochowanych w kościele Mariackim – M. Burdziej, *Na plebanii kościoła, czyli o początkach stargardzkiego muzealnictwa* – M. Ogiewa-Sejnota (ryc. 17);

Ryc. 17. Prelekcja M. Ogiewy-Sejnoty pt. „Na plebanii kościoła, czyli o początkach stargardzkiego muzealnictwa” wygłoszona podczas Europejskich Dni Dziedzictwa, 18 września 2022 r. Fot. M. Opęchowski, MAH w Stargardzie

- realizacja projektów:
 - *Przedszkole+cooltura. Rozwijanie kompetencji kadry przedszkolnej w Stargardzie w zakresie edukacji kulturalnej* (program finansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) – J. Fijałkowska (ryc. 18–19);
 - *Publikacja „Kartografia. Katalog zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie”* (program finansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) – M. Ogiewa-Sejnota;

Ryc. 18. Szkolenie „Gry miejskie i muzealne oraz escape room jako forma edukacji dla najmłodszych” w ramach projektu „Przedszkole+cooltura. Rozwijanie kompetencji kadry przedszkolnej w Stargardzie w zakresie edukacji kulturalnej”. Fot. K. Rembas, MAH w Stargardzie

Ryc. 19. Szkolenie „Pozytywna dyscyplina dla nauczycieli” w ramach projektu „Przedszkole+cooltura. Rozwijanie kompetencji kadry przedszkolnej w Stargardzie w zakresie edukacji kulturalnej”. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

- *Mare – Pomerania – Confinium* – projekt ma na celu rozwinięcie współpracy transgranicznej peryferyjnie położonych instytucji, prowadzących działalność edukacyjną i naukową, wymianę doświadczeń między partnerami oraz innymi współpracującymi z nimi podmiotami działającymi na pograniczu polsko-niemieckim oraz dalszą intensyfikację działań prowadzonych na rzecz mieszkańców regionu przez Instytut Historyczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Muzeum w Schwedt, Katedrę Zabytkoznawstwa Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz partnerów stowarzyszonych: Instytut Historii Uniwersytetu w Greifswaldzie, Pommersches Landesmuseum i MAH w Stargardzie (projekt finansowany w ramach Programu Współpracy Interreg V A Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska) – M. Majewski, M. Ogiewa-Sejnota;
- Badania archeologiczne w krypcie rodu von Oesterling w Koszewie (Uniwersytet Szczeciński) – M. Ogiewa-Sejnota.
- przygotowanie wniosków o dofinansowanie:
 - *Archeologia Stargardu t. 5.2. Badania kwartału IX. Dawne parcele Targ Drzewny 19–21*. Program: Ochrona zabytków archeologicznych 2022 (Narodowy Instytut Dziedzictwa). Celem projektu jest opracowanie wyników badań archeologicznych wraz ze specjalistycznymi analizami. Publikacja. Projekt jednoletni – I. Wojciechowska;
 - *Infrastruktura cyfrowa*. Program: Infrastruktura kultury 2022 (Muzeum Kultury i Dziedzictwa Narodowego) – M. Szeremeta.

Publikacje

Opublikowane artykuły/prace:

- Antczak P., Darowna M., *Pomnik Historii, czyli gdzie?*, Stargard 2022.
- Bierca A., *30 lat temu Sowietci opuścili lotnisko*, [na:] https://wiadomosci.rii.pl/index.php?menu_2=5&art=22902.
- Ogiewa-Sejnota M., Opęchowski M., *Szlakiem zakonów. Miejscowości poklasztorne i ich zabytki sakralne w wybranych miejscowościach na obszarze Stowarzyszenia „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju*, Stargard 2022.
- Ogiewa-Sejnota M., *Jan Fryderyk – miłośnik luksusu*, Szczecin 2022.
- Ogiewa-Sejnota M., *Kartografia. Katalog zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie*, Stargard 2022.
- Opęchowski M., *Mapa. Szlakiem zakonów na obszarze działania „WIR” – Wiejska Inicjatywa Rozwoju*, [2022].
- Opęchowski M., *Zestawienie publikacji konserwatorskich i pokrewnych (wybór), „Zachodniopomorskie Wiadomości Konserwatorskie”, t. XI. 2022, 195-202.*
- *Stargard A.D. 1900 oczami Otto Zucka. Cześć II. Obiekty sakralne*, Stargard 2022. (M. Gryciuk, M. Ogiewa-Sejnota, M. Opęchowski, P. Tarnawski)

Ryc. 20. Lekcja muzealna „Pomnik Historii na wesoło”. Fot. K. Rembas, MAH w Stargardzie

- Wojciechowska I., *Utylitarne i modne. Późnośredniowieczne zapinki ze zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie*, „Materiały Zachodniopomorskie”, Nowa Seria t. XVIII, 2022, 73–98.

Przygotowanie artykułów/publikacji do druku:

- Burdziej M., Majewski M., Stań K., Szeremeta M., Wojciechowska I., *Odkrycia i badania archeologiczne w latach 2019–2020*, „Stargardia”, t. XIV–XV.
- Majewski M., Stań K., Szeremeta M., Wojciechowska I., *Odkrycia i badania archeologiczne w roku 2021*, „Stargardia”, t. XVI.
- Majewski M., Ogiewa-Sejnota M., *Dzwon z fundacji stargardzianina Wilhelma Vossa (1659–1735)*, „Stargardia” t. XVI.
- Ogiewa-Sejnota M., *Mapa Prowincji Pomorskiej autorstwa Davida Gilly’ego*, „Stargardia”, t. XIV–XV.
- Szeremeta M., *Wyroby fajansowe odkryte w latrynie zarejestrowanej na terenie dawnego kwartału XXVIII Starego Miasta w Stargardzie*, „Stargardia”, t. XIV–XV.
- Tarnawski P., *Zestaw łyżek stołowych austriackiej wytwórni Berndorfer Metallwarenfabrik pochodzących ze stargardzkiego hotelu zum Prinz von Preussen*, „Stargardia”, t. XIV–XV.

Ryc. 21. Lekcja muzealna „Dzień kropki”. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

- Wojciechowska I., *Pół wieku zapomnienia...*, czyli fragmenty naczyń kamionkowych pozyskane z wykopu budowlanego na pierzei przyrynekowej w Stargardzie w 1969 roku, „Stargardia”, t. XIV–XV.
- Wojciechowska I., *Zabytki szklane z badań prowadzonych na obszarze kwartału XXVI w Stargardzie*, „Stargardia”, t. XIV–XV.

Przygotowanie recenzji:

- „Przegląd Archiwalno-Historyczny” (M. Ogiewa-Sejnota)
- „Przegląd Zachodniopomorski” (M. Ogiewa-Sejnota)

Konkursy – udział i organizacja

- Muzealne Wydarzenie Roku 2021 – zgłoszenie dwóch wystaw realizowanych przez Iwonę Wojciechowską i Mateusza Szeremetę;
- Finisaż wystawy *Imago Pomeraniae w kartografii XVI–XVIII w.* – konkurs dla dzieci i młodzieży *Wstań z kanapy i kreśl mapy* – P. Antczak, M. Ogiewa-Sejnota;
- *Uczniów rady na odpady* – wspólnie z Zarządem Usług Komunalnych w Stargardzie – P. Antczak.

Nagrody

- Nagroda Prezydenta Miasta Stargard za szczególne osiągnięcia w dziedzinie polityki społecznej – P. Antczak;
- Uzyskanie tytułu kustosa – P. Antczak, M. Szeremeta;
- Złota Odznaka *Za Opiekę nad Zabytkami* przyznana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – A. Bierca, M. Burdziej;
- Wyróżnienie dla MAH w Stargardzie za zaangażowanie w Europejskie Dni Dziedzictwa w latach 2021–2022 przyznane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (ryc. 22).

Ryc. 22. Gala wręczenia wyróżnień za zaangażowanie w Europejskie Dni Dziedzictwa w latach 2021–2022 przyznanych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Fot. NID

Pozostałe

- Współorganizacja dorocznego zjazdu Gesellschaft Für Pommersche Geschichte, Altertumskunde Und Kunst E.V. (polsko-niemiecka konferencja, zwiedzanie miasta);
- Wykład prof. Radosława Skryckiego *Między imagio a descriptio. Nowożytna kartografia pomorska* podczas finisażu wystawy *Imago Pomeraniae w kartografii XVI–XVIII w.* (współorganizator Towarzystwo Przyjaciół Stargardu).

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

- Urząd Miejski – współpraca w ramach zawartych porozumień, obchody świąt państwowych i lokalnych, festyny miejskie, współtworzenie szlaku *Stargardzkich Gryfików*;
- Stargardzkie Centrum Nauki Filary – udział w *Balonowym Dniu Dziecka* i Pikniku Naukowym SCN Filary;
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli – warsztaty tworzenia komiksów – P. Tarnawski;
- Stowarzyszenie Wiejska Inicjatywa Rozwoju – objazdy studyjne, konsultacja pakietu turystycznego *Szlakiem zakonów* – M. Opęchowski;
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Stargardzie – wykład P. Tarnawski;
- Zarząd Usług Komunalnych w Stargardzie – zajęcia eko-edukacyjne przez pryzmat historycznych odpadów – P. Antczak, A. Matwiejczuk;
- Dzienny Dom „Senior+” – warsztaty fotograficzne i sensoryczne – P. Antczak (ryc. 23);

Ryc. 23. Warsztaty sensoryczne w Dziennym Domu Senior+. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

- I Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Stargardzie – wykorzystanie materiałów MAH w Stargardzie dotyczących obozu Stalag II D Stargard i. Pom. w warsztatach organizowanych podczas Festiwalu Nauki i Sztuki.

*Zebrala i opisała
Joanna Fijałkowska*